

Broj:

Sarajevo, 04.11.2020. godine

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
PREDSTAVNIČKI DOM

n/r predsjedavajućeg, gđin. Nebojša Radmanović

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO:	05-11-2020		
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloza
01-	50-1-	2167/20	

Na osnovu člana 8. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 79/14, 81/15, 97/15, 78/19 i 26/20), podnosim

ПОСЛАНИЧКУ ИНИЦИЈАТИВУ

kojom Predstavnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine zadužuje Vijeće ministara Bosne i Hercegovine da u roku od 60 dana od dana usvajanja ove inicijative, pripremi i uputi u parlamentarnu proceduru *lex specialis* Prijedlog zakona o sprečavanju nezakonitog govora mržnje na internetu, koji će biti usklađen sa sudskom praksom Evropskog suda za ljudska prava, preporukama i konvencijama Vijeća Evrope, pravnom stečevinom Evropske unije i sa uspješnim praksama zemalja Evropske unije koje su zakonski regulirale ovu oblast.

Образложење

Prema Dodatnom protokolu uz Konvenciju Vijeća Evrope o cyber kriminalu „govor mržnje predstavlja svaki pisani materijal, svaka slika ili svako drugo predstavljanje ideja ili teorija kojima se zagovara, promovira ili podstiče mržnja, diskriminacija ili nasilje protiv pojedinaca ili grupa, zasnovano na rasi, boji kože, porijeklu ili nacionalnom ili etničkom porijeklu te vjeri ako se koristi kao povod za bilo koji od ovih faktora“. Ovaj dokument važan je zbog činjenice da obavezuje države članice Vijeća Evrope da usvoje zakonodavne i druge mjere kojima će kriminalizirati određene oblike nezakonitog on-line govora mržnje.¹ S obzirom da je Bosna i Hercegovina članica Vijeća Evrope i da smo ratifikovali navedenu Konvenciju, uključujući i Dodatni protokol, imamo obavezu zakonski regulirati ovu oblast i pružiti odgovarajuću zaštitu osobama ugroženim on-line govorom mržnje. Naravno, implementacija navedenog mora ići uz jasnu distinkciju odgovornosti autora izjave koja predstavlja govor mržnje i odgovornosti medija zbog objavljivanja takve izjave, jer kao država moramo zaštititi pravo na slobodu izražavanja i s tim u vezi slobodu medija, na što nas obavezuje Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, koja prema Ustavu Bosne i Hercegovine ima supremaciju nad svim ostalim zakonima.²

¹ Bosna i Hercegovina je 01.09.2006. godine ratifikovala Dodatni protokol uz Konvenciju o cyber kriminalu.

² Član 10. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda propisuje da „svako ima slobodu izražavanja“, ali da ovo pravo „povlači dužnosti i odgovornosti i ono se može podvrgnuti formalnostima, uslovima, ograničenjima ili kaznama propisanim zakonom i neophodnim u demokratskom društvu“.

U Izvještaju Evropske komisije protiv rasne netolerancije (ECRI) iz 2016. godine navodi se da se on-line mediji u Bosni i Hercegovini „sve više koriste za prenošenje govora mržnje, a naročito prostor za komentare na portalima sa vijestima, u internet izdanjima štampanih medija i na specijaliziranim internet forumima, a Bosna i Hercegovina je zbog institucionalnog uređenja zemlje i zbog političke klime, naročito pogodna upotrebi govora mržnje“. Potrebu za rješavanjem ove problematike prepoznala je i Evropska komisija, te je 2016. godine donijela Kodeks o postupanju za borbu protiv nezakonitog govora mržnje na internetu kojim je „prihvaćena obaveza suzbijanja nezakonitog govora mržnje na internetu i podržane države članice da osiguraju da internetske platforme ne pružaju mogućnost za masovno širenje nezakonitog govora“. U Bosni i Hercegovini je kroz krivično zakonodavstvo na svim nivoima vlasti inkriminirano krivično djelo „izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje“, što nije dovoljno s obzirom da se ne kriminalizira svaki oblik mržnje u javnom diskursu, već samo „nacionalna, rasna ili vjerska mržnja“. Pohvalnim se, također, može ocijeniti rad Vijeća za štampu BiH koje adekvatno konstatuje da neko izražavanje predstavlja govor mržnje i koje izdaje medijima određene preporuke, ali i dalje nedostaje pravni okvir koji će adekvatno spriječiti i prevenirati takve pojave. Naravno, ima oblika govora mržnje koji ne predstavljaju krivično djelo i u tom smislu najispravnije je pratiti sudsku praksu Evropskog suda za ljudska prava koji je imao niz predmeta i odluka iz ove oblasti, te uspješnu praksu drugih zemalja EU koje su zakonski regulisale ovu oblast³. To se naročito odnosi na korisnike interneta, jer prema preporukama Komiteta ministara Vijeća Evrope „država mora osigurati slobodan pristup internetu i slobodu na internetu, slobodan protok informacija uključujući i prekogranični, zaštitu ljudskih prava internetskih korisnika itd.“

S tim u vezi, poruka ove inicijative nije da se jednostrano inkriminira svaki govor mržnje na internetu, već da se pronađe adekvatan balans između slobode izražavanja s jedne strane i govora mržnje s druge strane. Ovaj balans nije moguće pronaći ukoliko se zakonskim putem jasno ne definiše šta predstavlja nezakoniti govor mržnje, kako ga prevenirati i na kraju sankcionirati. Bez takvog zakona imamo pravni vakuum, jer Zakon o komunikacijama na nivou BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 31/03, 75/06, 32/10 i 98/12), Kodeks o audiovizualnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija i krivično zakonodavstvo na svim nivoima vlasti u BiH nisu dovoljni. Zbog toga je prijedlog da navedeni Prijedlog zakona ima pravni status *lex specialis* zakona, u odnosu na već postojeći Zakon o komunikacijama. I na kraju, neophodno je podići svijest stanovništva, posebno mladih ljudi, o postojanju elektronskog nasilja, njegovim razmjerama i posljedicama, te naučiti ih kako da prepoznaju nezakoniti govor mržnje i kako da s tim u vezi poštuju prava drugih.

S poštovanjem,

Dr. Denis Zvizdić

³ Npr. Njemačka je 2017. godine donijela zakon poznat kao NetzDG koji zahtijeva od velikih platformi društvenih mreža brzo uklanjanje „ilegalnog sadržaja“, Francuska koja je donijela zakon koji također obavezuje društvene mreže na uklanjanje „ilegalnog sadržaja“, a Vlada Republike Hrvatske već duže vrijeme u svom programu rada ima donošenje Zakona o sprečavanju neprimjerenog ponašanja na društvenim mrežama.